00657364

E9/15/1

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ	:	០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/អជសដ
ដាក់ទៅ	:	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ថ្ងៃដាក់	:	ថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១១
ភាគីអ្នកដាក់	:	សហព្រះរាជអាជ្ញា
ភាសាដើម	:	អង់គ្លេស

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ:

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយការិ.សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត: សាធារណៈ / Public

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

ការពិនិត្យឯកសារបណ្តោះអាសន្នឡើងវិញ:

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ:

ហត្ថលេខា:

ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទៅនឹង "ញត្តិរបស់ អៀង សារី គាំទ្រសាក្សីមួយចំនួន ដែលស្នើឡើងដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីផ្សេងៗទៀត"

អ្នកដាក់ឯកសារ:
សហព្រះរាជអាជ្ញា:
លោកស្រី ជា លាង
លោក Andrew CAYLEY

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី:
ពេជ អង្គ
Elisabeth SIMONNEAU FORT

អ្នកទទួលឯកសារ:
អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:
ចៅក្រម និល ណុន, ប្រធាន
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រម យ៉ា សុខន
ចៅក្រមJean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រម យូ អូត្ដារ៉ា

ចម្លងជូន:
ជនជាប់ចោទ:
នួន ជា
អៀង សារី
អៀង ធីរិទ្ធ
ខៀវ សំផន

មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ:
លោក សុន អរុណ
លោក Michiel PESTMAN
លោក Victor Koppe

លោក អាង ឧត្តម

ឯកសារបានទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/date de reception):
28 / 03 / 2011
ម៉ោង (Time/Heure) : 16:00
មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង /Case File Officer/L'agent chargé du dossier: SANN RADA

លោក Michael G.KARNAVAS
លោក ផាត់ ពៅស៊ាង
កញ្ញា Diana ELLIS QC
លោក សរ សុវ៉ាន
លោក Jacques VERGÈS
លោក Phillipe GRECIANO

១. សេចក្ដីផ្ដើម

១. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១១ អៀង សារី តាមរយៈមេធាវីការពារក្ដីរបស់ខ្លួន ("មេធាវីការពារក្ដី") បានដាក់ "ញត្តិគាំទ្រសាក្សីមួយចំនួនដែលស្នើឡើង ដោយក្រុមការពារក្ដីផ្សេងៗទៀត"[1] ("ញត្តិ") ។ មេធាវីការពារក្ដីអះអាងថា សាក្សីមួយចំនួនដែលស្នើឡើងដោយ នួន ជា និង ខៀវ សំផន នឹងជួយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងការកំណត់អំពីអង្គហេតុជាក់ស្ដែងនៅក្នុងបញ្ហានេះ និងស្នើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កោះហៅសាក្សីទាំងនេះនៅពេលសវនាការ[2] ។ អាស្រ័យដូចមូលហេតុខាងក្រោមនេះ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើឲ្យបដិសេធចោលញត្តិនេះ ដោយសារថាមេធាវីការពារក្ដីខកខានមិនបានផ្ដល់មូលហេតុថា ហេតុអ្វីបានជាការយឺតយ៉ាវក្នុងការដាក់ញត្តិនេះគួរត្រូវបានទទួលយក ហើយពួកគាត់ខកខានមិនបានបង្ហាញថា វាស្ថិតក្នុងផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ក្នុងការកោះហៅសាក្សីដែលបានកំណត់អត្តសញ្ញាណទាំងនេះ ។

២. អង្គហេតុពាក់ព័ន្ធ

២. នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍នានាប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ ហេតុដូច្នេះហើយបានធ្វើឲ្យដីកាដំណោះស្រាយចូលជាស្ថាពរ[3] ។ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញដីកាបង្គាប់ត្រៀមរៀបចំសវនាការរបស់ខ្លួនដែលតម្រូវឲ្យគ្រប់ភាគីទាំងអស់ដាក់ឯកសារ៖ (១) បញ្ជីឈ្មោះ

---

[1] ឯកសារលេខ E9/15, "ញត្តិរបស់ អៀង សារី គាំទ្រសាក្សីមួយចំនួនដែលស្នើឡើងដោយក្រុមការពារក្ដីផ្សេងៗទៀត", ១៦ មីនា ២០១១, ERN 00652121-23 ។

[2] ញត្តិ, កថាខ័ណ្ឌទី១-៣ ។

[3] ឯកសារលេខ D427/4/14, "សាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ", ១៣ មករា ២០១១, ERN 00634903-06។ ឯកសារលេខ D427/2/12, "សាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ និងនួន ជា ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ", ១៣ មករា ២០១១, ERN 00634916-22 ។ ឯកសារលេខ D427/1/26, "សាលដីកាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ", ១៣ មករា ២០១១, ERN 00634887-91 ។

សាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលខ្លួនមានបំណងស្នើសុំអោយកោះហៅ ហើយដែលអ្នកទាំងនោះមិនបានស្នើសុំនូវវិធានការការពារ; (២)បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី ឬ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថ្មីដែលស្នើសុំវិធានការការពារ; (៣) ព័ត៌មានដែលតម្រូវអោយមាន ទាក់ទងទៅនឹង សាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលស្នើឡើង; (៤) បញ្ជីនៃអង្គហេតុ ដែលមិន មានការតវ៉ា រួមទាំងអង្គហេតុដែលបានធ្វើការវិនិច្ឆ័យរួចហើយដោយអង្គជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០១ និង (៥) បញ្ជីនៃឯកសារ និងវត្ថុតាង[4]។ អង្គជំនុំជម្រះ បានកំណត់កាលបរិច្ឆេទចុងក្រោយសម្រាប់សហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីដាក់បញ្ជីសាក្សី អ្នកជំនាញ និងភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលស្នើឡើងរបស់ខ្លួន មានរយៈពេល១៥ថ្ងៃ គិតចាប់គិតពីថ្ងៃទី១៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ ។ ភាគីដទៃទៀតត្រូវបានបង្គាប់ឱ្យដាក់បញ្ជីសាក្សី អ្នកជំនាញ និងភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលស្នើឡើងរបស់ពួកគេ ក្នុងរយៈពេល១៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីសហព្រះរាជអាជ្ញា បានដាក់បញ្ជីនានារបស់ខ្លួន ។

៣. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញា បានដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលស្នើឡើងរបស់ខ្លួន អនុលោមតាមវិធាន ៨០ ("បញ្ជីសាក្សីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា")[5] ដែលបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ ។ នៅថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានជូនដំណឹងដល់គូភាគីថា ការពន្យារពេលដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដូចបានស្នើឡើងដោយ អៀង សារី នួន ជា និង អៀង ធីរិទ្ធ នឹងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឡើយ[6] ។ នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ "បញ្ជីស្នើឈ្មោះអ្នកជំនាញរបស់ អៀង សារី និងការជូនដំណឹងអំពីបញ្ជីសាក្សី និងភាគី

[4] ឯកសារលេខ E9, អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង "ដីកាបង្គាប់ឱ្យភាគីដាក់សម្ភារៈដើម្បីត្រៀមរៀបចំសវនាការ", ១៧ មករា ២០១១ ។

[5] ឯកសារលេខ E9/4, "បញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញ សាក្សី និងភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ទី១, ទី២, ទី៣, ទី៣ក, ទី៤ និង ទី៥", ២៨ មករា ២០១១, ERN 00640669-76 ។

[6] ឯកសារលេខ E35, "ការជូនដំណឹងជាមុនអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ ទាក់ទងនឹងឯកសារដែលមានលេខ E14, E15, E9/2, E9/3, E24 និង E27", ៣ កុម្ភៈ ២០១១ (បានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី៨ កុម្ភៈ ២០១១), ERN 00642291 ។

00657368

ដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់គាត់" ("បញ្ជីអ្នកជំនាញរបស់មេធាវីការពារក្ដី")[7] ។ នៅទីនេះ មេធាវីការពារក្ដីបានជម្រាបអង្គជំនុំជម្រះ ថាខ្លួននឹងមិនដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សីក្នុងពេលនេះទេ។

"លោក អៀង សារី តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់("មេធាវីការពារក្ដី") សូមដាក់ជូនមកជាមួយនេះនូវបញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញ និងសូមជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នៅខណៈនេះថា *លោកគ្មានបំណងក្នុងការកោះអញ្ជើញសាក្សី ឬដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ដូច្នេះហើយលោកមិនអាចផ្ដល់អោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនូវបញ្ជីទាំងនេះតាមការតម្រូវដូចមាននៅក្នុងដីកាបង្គាប់ឲ្យដាក់ឯកសារ សម្រាប់ការត្រៀមរៀបចំសម្រាប់សវនាការជំនុំជម្រះក្ដី របស់អង្គជំនុំជម្រះនេះឡើយ។* (សង្កត់ន័យបន្ថែមដោយអក្សរទ្រេត) ប្រសិនបើ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាទទួលបានការ អនុញ្ញាតឲ្យ ស្នើសុំសាក្សីបន្ថែមនៅក្នុងទូទាំងពេលនៃសវនាការជំនុំជម្រះក្ដីដូចអ្វីដែល កសព បានស្នើសុំនោះ មេធាវីការពារក្ដី យល់ឃើញថា ខណៈពេលដែលសវនាការចេះតែដំណើរការទៅមុខ ខ្លួនក៏ត្រូវតែទទួលបាននូវឱកាសស្មើៗគ្នាដើម្បីកោះហៅសាក្សីណាម្នាក់តាមដែលខ្លួនយល់ឃើញថាជាការចាំបាច់ចំពោះមេធាវីការពាររបស់លោក អៀង សារី នៅពេលដែលសវនាការជំនុំជម្រះក្ដី។ បើសិនជាមានការចាំបាច់ត្រូវឲ្យធ្វើការកោះហៅសាក្សីណាមួយចំនួន ក្នុងអំឡុងពេលនៃសវនាការ នោះមេធាវីការពារក្ដី នឹងស្វែងរកសុំការអនុញ្ញាតធ្វើដូចនេះហើយមេធាវីការពារក្ដីនឹងផ្ដល់ហេតុផលចាំបាច់ថាតើហេតុអ្វីបានជាដើម្បីជាផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ត្រូវស្ដាប់ចម្លើយសាក្សី(ម្នាក់ ឬច្រើននាក់)?[8] ។

---

[7] ឯកសារលេខ E9/4/2, "បញ្ជីស្នើឈ្មោះអ្នកជំនាញរបស់ អៀង សារី និងសេចក្ដីជូនដំណឹងរបស់ អៀង សារី ទាក់ទងនឹងបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីរបស់គាត់", ១៤ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00644216-17 ។

[8] បញ្ជីឈ្មោះសាក្សីរបស់មេធាវីការពារក្ដី ត្រង់កថាខណ្ឌទី១ ។

៤. កាលពីថ្ងៃទី១៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១, នួន ជា[9] និងអៀង ធីរិទ្ធ[10] បានដាក់នូវបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំរបស់ខ្លួន។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានជូនដំណឹងដល់ ខៀវ សំផន ថា ការពន្យាពេលអាចនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបានដើម្បីដាក់បញ្ជីឈ្មោះរបស់ខ្លួនដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃបញ្ហាការបកប្រែរហូតទល់នឹងថ្ងៃទី១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១[11]។ កាលពីថ្ងៃទី២១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ ខៀវ សំផន[12] បានដាក់នូវបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និង អ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំរបស់ខ្លួន។ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញា[13], អៀង សារី[14], នួន ជា[15], និង ខៀវ សំផន[16], ទាំងអស់គ្នាបានដាក់នូវសេចក្តីសង្ខេបសាក្សីរបស់ខ្លួន អនុលោមតាមវិធាន៨០ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ។

៣. ច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ

៥. វិធាន៨០.២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់ អ.វ.ត.ក (“វិធាន”) នៅពេលដែលជនជាប់ចោទមានបំណងចង់ឲ្យកោះហៅសាក្សីណាម្នាក់....ត្រូវដាក់ជូនបញ្ជីឈ្មោះបន្ថែម... ក្នុងរយៈពេលដប់ប្រាំថ្ងៃគិតចាប់ពី

---

[9] ឯកសារលេខ E9/4/4, “បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានស្នើសុំ ”, ចុះថ្ងៃទី១៥ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00644407-16 ។

[10] ឯកសារលេខ E9/4/5, “បញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំរបស់ អៀង ធីរិទ្ធ” , ចុះថ្ងៃទី១៥ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 0064447-53 ។

[11] ឯកសារលេខ E9/6/1, “សេចក្តីជូនដំណឹងស្តីពី ការសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងលើសំណើសុំពន្យាពេលកំណត់ (E9/6) ” របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, ចុះថ្ងៃទី១៤ កុម្ភៈ ២០១១(ដែលត្រូវបានជូនដំណឹងពីថ្ងៃទី១៦ កុម្ភៈ ២០១១), ERN 00644101។

[12] ឯកសារលេខ E9/4/6, “បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និង អ្នកជំនាញ ដែលបានស្នើសុំ ”, ចុះថ្ងៃទី២១ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00646238-42។

[13] ឯកសារលេខ E9/13, “សេចក្តីសង្ខេបសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញា”, ចុះថ្ងៃទី២៣ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00646780-84 ។

[14] ឯកសារលេខ E9/12, “សេចក្តីសង្ខេបអំពីមុខជំនាញ និងគុណវុឌ្ឍិរបស់អ្នកជំនាញនីមួយៗដែលបានស្នើសុំ និងចំណុចនានានៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដែលអ្នកជំនាញនីមួយៗត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្ម អនុលោមតាមវិធាន៨០ របស់ អៀង សារី” , ចុះថ្ងៃទី២៣ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00646776-77 ។

[15] ឯកសារលេខ E9/10, “សេចក្តីសង្ខេបរបស់សាក្សី អ្នកជំនាញ និង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ”, ចុះថ្ងៃទី២៣ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00646439-43 ។

[16] ឯកសារលេខ E9/11, “ការបញ្ជាក់លើសាក្សី និងអ្នកជំនាញដែលបានស្នើសុំ ”, ចុះថ្ងៃទី២៣ កុម្ភៈ ២០១១, ERN 00646535-38 ។

ថ្ងៃទទួលដំណឹងអំពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ វិធាន៣៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា *"គ្រប់ពេលវេលាកំណត់ទាំងអស់ដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់ជាធរមានវិធានផ្ទៃក្នុង សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត និងសេចក្តីសម្រេចរបស់ចៅក្រមតាមករណីសមស្របណាមួយត្រូវតែគោរព។ ក្នុងករណីនេះការមិនគោរពតាមកាលកំណត់ គឺនាំឱ្យកិច្ចដែលបានធ្វើនោះត្រូវចាត់ទុកជាអសុពលភាព"* ។ វិធាន៣៩.៤ អនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះ ពន្យាពេលវេលាកំណត់ដូចដែលខ្លួនបានកំណត់...បើសិនជាខ្លួនយល់ឃើញថាត្រឹមត្រូវសមហេតុសមផល ។

៦. មាត្រា៩ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តចែងថាឯកសារអាចត្រូវបានដាក់ក្រៅពីពេលវេលាកំណត់ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាន៣៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុងបាន ប៉ុន្តែក្នុងករណីនេះអ្នកដែលដាក់ឯកសារ *ត្រូវបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនៃការនាំឱ្យមានការពន្យាពេល* ហួសពីការកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីណែនាំស្តីពីការដាក់ឯកសារ ។ វិធានអនុញ្ញាតឱ្យចៅក្រម ឬ អង្គជំនុំជម្រះ ដែលត្រូវដាក់ឯកសារជូន ទទួលយក ឬច្រានចោលឯកសារនោះទោះបីជាមានការយឺតយ៉ាវក្នុងការដាក់ក្តី ។

៧. បទប្បញ្ញត្តិរៀបចំសវនាការចែងក្នុងវិធាន៨០ ត្រូវបានចម្លងយកមកពីបទប្បញ្ញត្តិរៀបចំសវនាការនៅតុលាការអន្តរជាតិស្រដៀងគ្នា ដោយមានការកាត់សេចក្តីលើការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សដែលមានទំហំស្រដៀងគ្នា។ នៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ("ICTY") បទប្បញ្ញត្តិស្រដៀងគ្នានេះ ត្រូវបានរកឃើញនៅក្នុង វិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*) នៃវិធានស្តីពីភស្តុតាង និងនីតិវិធីរបស់ខ្លួន[17] ។ សំណួរអំពីថាតើបញ្ជីឈ្មោះសាក្សីរបស់ភាគីនានាអាចត្រូវបានបន្ថែម ឬកែប្រែដែរឬទេ នៅក្រោយកាលបរិច្ឆេទកំណត់ដែលបានដាក់ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវបានពិចារណាដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៃតុលាការ ICTY នៅក្នុង

---

[17] តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី ("ICTY"), វិធានស្តីពីភស្តុតាង និងនីតិវិធី, IT/32/Rev.45, ថ្ងៃទី៨ ធ្នូ ២០១០ ។

ករណីរបស់ *Milan Lukic*[18] ។ នៅក្នុងករណីនេះ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា វាគឺជាយុត្តិសាស្ត្រដែលបានដោះស្រាយរួចហើយដែលថា បញ្ជីឈ្មោះសាក្សីអាចត្រូវបានកែប្រែបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថា បើធ្វើដូច្នោះវាស្ថិតនៅក្នុងផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌[19] ។ នៅក្នុងការកំណត់ថាតើវាជាផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ដែរឬទេ ក្នុងការអនុញ្ញាតឱ្យភាគីនានាធ្វើការកែប្រែបញ្ជីឈ្មោះរបស់ខ្លួន (នៅក្នុងករណីនោះ រដ្ឋអាជ្ញា) អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានសម្រេចពិចារណាលើកត្តានានាដូចតទៅនេះ៖

"រួមមាន តើភាគីដើមបណ្ដឹងបានបង្ហាញពីបុព្វហេតុល្អក្នុងសំណើរបស់ខ្លួនដែរឬទេ, ដំណាក់កាលនៃដំណើរការនីតិវិធីដែលសំណើនោះត្រូវបានធ្វើឡើង, ថាតើការអនុញ្ញាតឱ្យមានការកែប្រែ នឹងនាំបណ្ដាលឱ្យការពន្យារពេលដំណើរការនីតិវិធីមិនត្រឹមត្រូវ និងធ្វើឱ្យសក្ខីកម្មមានលក្ខណៈដដែលៗ និងលក្ខណៈត្រួត។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អាចនឹងពិចារណាផងដែរពីភាពស្មុគស្មាញនៃករណីរឿង, កិច្ចស៊ើបសួរដែលកំពុងបន្ត, និងការបកប្រែឯកសារ និងសម្ភារៈផ្សេងៗ ។ (កំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រត្រូវបានដកចេញ)។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនេះក៏មានទស្សនៈផងដែរថាវាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការពិចារណាថាតើ ភាគីដើមបណ្ដឹងបានធ្វើការព្យាយាមដ៏ហ្មត់ចត់ (due diligence) នៅពេលឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបានដែរឬទេ នៅក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណសាក្សីដែលបានស្នើសុំ"[20] ។

៨. នៅក្នុងបរិបទនៃកាតព្វកិច្ចរបស់ភាគីក្នុងការដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងឯកសាររបស់ខ្លួនសម្រាប់សវនាការដូចដែលបានចែងនៅក្នុង វិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*) នៃតុលាការ ICTY

---

[18] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milan Lukic and Sredoje Lukic*, សេចក្ដីសម្រេចលើញត្តិរបស់រដ្ឋអាជ្ញាស្នើសុំឱ្យកែប្រែបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងសារណានានាដែលពាក់ព័ន្ធ តាមវិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*), IT-98-3211-PT, ថ្ងៃទី២២ មេសា ២០០៨ ត្រង់កថាខណ្ឌទី ៩ ។

[19] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milan Lukic and Sredoje Lukic*, កថាខណ្ឌទី ៩ ។

[20] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milan Lukic and Sredoje Lukic*, កថាខណ្ឌទី ១០ ។

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់របស់ភាគីនានាក្នុងការធ្វើឲ្យត្រូវតាម កាលបរិច្ឆេទកំណត់ និងភាពចាំបាច់នៃការដាក់ទណ្ឌកម្មបើភាគីទាំងនោះធ្វើមិនត្រូវតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់ ។ អង្គជំនុំជម្រះនោះ បានសម្រេចថា៖

"ខណៈដែលវាជាគោលការណ៍សម្រាប់ភាគីនីមួយៗក្នុងការសម្រេចថា តើសាក្សីណាមួយត្រូវកោះហៅឲ្យមកបង្ហាញសក្ខីកម្មលើករណីរឿងរបស់ខ្លួន ភាគីទាំងនោះគឺឋិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចទូទៅមួយដែលធ្វើឲ្យត្រូវតាមកាលបរិច្ឆេទដែលបានកំណត់ និងត្រូវធ្វើការព្យាយាមដ៏ហ្មត់ចត់ (due diligence) នៅក្នុងការត្រៀមរៀបចំរបស់ខ្លួន ។ អនុលោមតាមវិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*) អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានកត់សម្គាល់ និងបានសម្រេចថា នីតិវិធីដែលមានចែងនៅក្នុងនេះត្រូវបានចងក្រងប្រមូលផ្តុំ នោះវាអាចនឹងដាក់ទណ្ឌកម្មភាគីទាំងឡាយណាដែលមិនបានធ្វើតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដោយអនុលោមតាមវិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*)"[21] ។

៩. វិធាន៦៥ ស្ទួនលើកទីបី (Rule 65 *ter*) នៃតុលាការ ICTY បានចែងថា៖

"ក្នុងករណីរឿងនេះមានកើតឡើង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវសម្រេចលើការដាក់ទណ្ឌកម្មភាគីណាដែលខកខានមិនអនុវត្តតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ដោយអនុលោមតាមវិធានបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ទណ្ឌកម្មបែបដូច្នោះ អាចមានទាំង ការមិនដាក់បញ្ចូលនូវភស្តុតាងជាឯកសារ និង ជាវត្ថុតាងផងដែរ" ។

៤. អំណះអំណាង

[21] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milan Lukic and Sredoje Lukic*, កថាខណ្ឌទី ១៥ ។

00657373

១០. ដូចជាបញ្ហាដំបូងដែលញត្តិនេះស្នើសុំឲ្យសាក្សីនានាដែលត្រូវកោះហៅត្រូវបានដាក់ ២៩ថ្ងៃ ក្រោយពេលដែលកាលបរិច្ឆេទកំណត់ដែលបង្គាប់ដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង - ដោយគ្មានការបញ្ជាក់ណាមួយពីមូលហេតុពន្យារទេ (យ៉ាងហោចណាស់ក៏នៅក្នុងតួសេចក្តីនៃញត្តិដែរ) - វាគួរតែត្រូវបានបដិសេធចោល ។ វិធាន ៣៩ និងមាត្រា ៩ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត តម្រូវឲ្យមានបែបដូច្នោះ ហើយជាផលវិបាក អនុញ្ញាតឲ្យច្រានចោលនូវការដាក់ឯកសារនានាដែលបំពានលើបទប្បញ្ញត្តិទាំងនេះ ។ បើភាគីនានាខកខានមិនបានធ្វើឲ្យត្រូវតាមកាលបរិច្ឆេទដែលកំណត់ដោយអង្គជំនុំជម្រះ លើកលែងតែមូលហេតុល្អត្រូវបានបង្ហាញពីលទ្ធភាពនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងការគ្រប់គ្រងលើសវនាការនេះដើម្បីធានាថាវាជាការត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស ត្រូវបានកាត់បន្ថយយ៉ាងច្រើន ។ ភាគីនានាមានកាតព្វកិច្ចធ្វើឲ្យត្រូវតាមដីកាបង្គាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ហើយបើពួកគេមិនអាចទេនោះ ពួកគេត្រូវប្រាប់ថាមកពីមូលហេតុអ្វី ។

១១. ជាខ្លឹមសារនៃសំណើដែលបានប្រើពិសោធន៍ដែលបានផ្តល់នៅក្នុងករណីរបស់ *Milan Lukic*[22] មេធាវីការពារក្តីមិនបានបង្ហាញពីមូលហេតុល្អដែលវាស្ថិតនៅក្នុងផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌ទេ ក្នុងការកោះហៅសាក្សីទាំងនេះ ក្រោយពីបានថ្លែងនៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ ថា "មិនមានចេតនាកោះហៅសាក្សី ឬដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីណាមួយនៅពេលនេះទេ ហើយដូច្នេះនឹងមិនមានការផ្តល់ជូនដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នូវបញ្ជីឈ្មោះទាំងនេះដូចដែលបានតម្រូវនៅក្នុងដីកាបង្គាប់ឲ្យដាក់សម្ភារៈសម្រាប់រៀបចំសវនាការទេ"[23] ។

១២. ទីមួយ ញត្តិនេះមិនត្រូវទៅតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដូចដែលបានដាក់ជាគោលនៅក្នុងដីកាបង្គាប់រៀបចំសវនាការទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានតម្រូវឲ្យភាគី

[22] *រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង Milan Lukic and Sredoje Lukic* ។

[23] បញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញរបស់មេធាវីការពារក្តី ត្រង់កថាខណ្ឌទី ១ ។

នានាដាក់ជូននូវពត៌មានចំនួន ៨បែប ផ្សេងៗគ្នាសម្រាប់សាក្សីនីមួយៗក្នុងគោលបំណងដើម្បីជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងការកំណត់រកថា តើសាក្សីណាមួយគួរត្រូវបានកោះហៅឱ្យចូលសវនាការ[24] ។ សំខាន់ជាងនេះទៀត សាក្សីនានាដែលបានកំណត់អត្តសញ្ញាណរួចហើយមិនត្រូវបានអមទៅដោយសេចក្តីសង្ខេបអង្គហេតុ និងចំណុចនានានៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដូចដែលបានតម្រូវឱ្យមានដែលសាក្សីដែលបានស្នើនីមួយៗនោះត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងផ្តល់សក្ខីកម្ម នោះឡើយ[25] ។ ភាគីនីមួយ ត្រូវបានបង្គាប់ឱ្យដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងសេចក្តីសង្ខេបសាក្សីនានារបស់ខ្លួននៅក្នុងទម្រង់មួយដ៏ត្រឹមត្រូវ ។ ដីកាបង្គាប់មិនអនុញ្ញាតឱ្យសាក្សីដែលបានស្នើសុំរបស់ភាគីមួយ ទៅភាគីមួយទៀតនោះឡើយ ។ ការធ្វើដូច្នេះ វានឹងគេចវាងពីគោលបំណងនៃការអនុវត្តនេះក្នុងការយល់ដឹងពីជនជាប់ចោទនីមួយៗថាតើហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលទាំងនេះត្រូវបានកោះហៅយ៉ាងជាក់លាក់ ហើយថាតើព័ត៌មានជាក់លាក់អ្វីខ្លះដែលគេរំពឹងថាពួកគាត់ត្រូវផ្តល់ ហើយនិង លើសពីនេះទៀត ថាតើភាពទាក់ទងអ្វីខ្លះដែលពួកគាត់មាននៅក្នុងការបង្ហាញសក្ខីកម្ម ឬមួយបដិសេធអង្គហេតុសំខាន់ៗ ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ។

១៣. ទីពីរ ញត្តិនេះមានភាពស្រពេចស្រពិល ដោយហេតុថាវាខកខានមិនបានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សីពេញលេញដែលមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកដើម្បីស្នើសម្រាប់សវនាការ ។ មេធាវីការពារក្តីអះអាងថា ខ្លួនគាំទ្រចំពោះសំណើរបស់ នួន ជា និង ខៀវ សំផន ឱ្យកោះហៅ "អតីតសមាជិកនៃការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត *ដូចជា* ចៅក្រម យូ ប៊ុនឡេង និង Marcel Lemonde និង លោក Wayne Bastin" [សង្កត់ន័យត្រង់អក្សរទ្រេត][26] ។ ផ្នែកនៃសំណើនេះមានភាពខ្វះខាតអំពីការកំណត់ចំនួនសាក្សីដែលខ្លួនមានបំណងឱ្យកោះហៅ។ គេមិនគួររំពឹងទុកទៅលើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថាជាអ្នកត្រូវសម្លឹងមើលពីចេតនាពិតប្រាកដថាតើចំនួនសាក្សីប៉ុន្មាន

[24] ដីកាបង្គាប់រៀបចំសវនាការ, កថាខណ្ឌទី ២ ។

[25] ដីកាបង្គាប់រៀបចំសវនាការ, កថាខណ្ឌទី ៦ ។

[26] ញត្តិ, កថាខ័ណ្ឌទី១ ។

00657375

នាក់ដែលមេធាវីការពារក្ដីនេះចង់ស្វែងរកដើម្បីមកបំភ្លឺនៅពេលសវនាការឡើយ។ មេធាវីការពារក្ដីត្រូវតែពន្យល់ឱ្យបានជាក់លាក់ថា តើសាក្សីណាដែលខ្លួនស្វែងរកដើម្បីកោះហៅ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យភាគីដទៃអាចត្រៀមរៀបចំករណីរបស់គេ ។

១៤. ទីបី មេធាវីការពារក្ដីខកខានមិនបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ខ្លួនបានអនុវត្តយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នក្នុងការធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្មសាក្សីដែលស្នើឡើងទាំងនេះតាំងពីពេលដំបូងបង្អស់មកម្ល៉េះ ។ ក្រុមសាក្សីតូចមួយនេះ យ៉ាងហោចណាស់ក្រុមសាក្សីដែលបានកំណត់អត្តសញ្ញាណបានយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងញត្តិនេះ បានជាកម្មវត្ថុនៃវិវាទដ៏ទូលំទូលាយដោយមេធាវីការពារក្ដី - នៅចំពោះមុខសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងអង្គបុរេជំនុំនៅទូទាំងកិច្ចដំណើរការនេះ ដូចមានភស្ដុតាងបង្ហាញស្រាប់តាមរយៈសេចក្ដីយោងនៅក្នុងញត្តិនេះ ។ មេធាវីការពារក្ដីត្រូវតែបានយល់ដឹងអំពីសាក្សីទាំងនេះនៅពេលធ្វើការសម្រេចចិត្តដើម្បីជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលខ្លួនបានស្នើមិនឱ្យកោះហៅសាក្សីណាម្នាក់នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ ។

១៥. ដីកាបង្គាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្ដីធ្វើការសម្រេចចិត្តនៅពេលផ្ដល់ព័ត៌មានដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទាក់ទងនឹងសាក្សីដែលខ្លួនស្វែងរកឱ្យកោះហៅនោះទេ ដោយហេតុថាការណ៍នេះជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនដើម្បីគ្រប់គ្រងសវនាការតាមដែលខ្លួនយល់ថាសមស្រប ជាប្រយោជន៍ក្នុងការកំណត់អំពីការពិត ។ ហេតុដូច្នេះ ដោយសារអវត្តមាននៃការពន្យល់ណាមួយអំពីថា តើហេតុអ្វីបានជាមេធាវីការពារក្ដីបានជ្រើសរើស ១) មិនផ្ដល់ព័តមានទៅឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទាក់ទងនឹងចេតនារបស់ពួកគេក្នុងការកោះហៅសាក្សី ឬ ២) ថាហេតុអ្វីបានជាសាក្សីទាំងនេះមិនអាចឱ្យគេកំណត់អត្តសញ្ញាណបាន បើមានការអនុវត្តដោយប្រុងប្រយ័ត្ននោះ នៅពេលមេធាវីការពារក្ដីបានដាក់ការជូនដំណឹងរបស់ខ្លួនមិនឱ្យកោះហៅសាក្សី

នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ - ពួកគេមិនគួរត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យបន្ថែមសាក្សីទៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំនាញរបស់ពួកគេទៀតឡើយ ។

៥. ដំណោះស្រាយដែលស្នើសុំ

១៦. ជាការសន្និដ្ឋាន មេធាវីការពារក្តី (១) ខកខានមិនបានផ្តល់មូលហេតុអំពីការដាក់ឯកសារយឺត (២) ខកខានមិនបានផ្តល់សាក្សីពាក់ព័ន្ធ និងសេចក្តីកម្មលំអិតដូចបានតម្រូវដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (៣) ខកខានមិនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណពីចំនួនសាក្សីពិតប្រាកដដែលខ្លួនចង់ស្នើសុំឱ្យកោះហៅ (៤) ខកខានមិនបានផ្តល់មូលហេតុអំពីតើហេតុអ្វីបានជាសាក្សីដែលខ្លួនបានកំណត់អត្តសញ្ញាណរួចហើយនោះ មិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី តាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់កាលពី២៩ថ្ងៃកន្លងទៅនេះ ដែលជាផ្នែកនៃភារកិច្ចរបស់ពួកគេដែលត្រូវតែធ្វើសកម្មភាពដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ។ តាមមូលហេតុដូចខាងលើ សហព្រះរាជអាជ្ញាស្នើឱ្យបដិសេធចោលញត្តិនេះ ៕

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១១	**លោក យ៉េត ចរិយា** សហព្រះរាជអាជ្ញារង	ភ្នំពេញ	[signature]
	លោក William Smith សហព្រះរាជអាជ្ញារង		[signature]